

Newsletter 06 - február 2025

Február je najkratší mesiac, ale 6. vydanie newslettera prináša množstvo informácií. Pribúdajú nám aj nové rubriky - okienko mentoringové a okienko ku kurikulárnej reforme. Verím, že ste úspešne uzavreli prvý polrok a iste sa už tešíte na lyžiarske výcviky či jarné prázdniny. Tento newsletter smeruje bezmála na 230 mailových adries. Niektoré sa nám však vracajú späť, pravdepodobne sme nesprávne vylúštli vašu adresu. Ak viete o niekom, komu nechodia, prepošlite im kópiu a nech sa prihlásia na odber sami, kliknutím na príslušné tlačidlo.

Čo vám dnes ponúkame?

- Pár dátumov zo života RCPU
- Predstavenie mentorky Evy L.
- Jankine nápady na hodiny angličtiny
- Mrakove zamyslenie o ďalšom mýte vo vzdelávaní
- Podrobnejšie informácie o aprílovej konferencii
- V mentoringovom okienku sa dozviete, čo najčastejšie trápí učiteľov pri mentoringu
- V okienku "kukure" sa dozviete viac o dôležitej úlohe metakognície

Vaše RCPU ZA BY (Mrak)

Chcem newsletter

Chcem mentora

RCPU ZA_BY

Konferencia o budúcnosti vzdelávania na tému: Spolupráca v školskom prostredí 16.4.2024, Žilina

Pedagogická konferencia "Spolupráca v školskom prostredí" je zameraná na podporu a rozvoj spolupráce medzi všetkými aktérmi v školskom prostredí – učiteľmi, žiakmi, rodičmi, riaditeľmi, zriaďovateľmi, vzdelávacími inštitúciami a podnikateľskými partnermi. Cieľom konferencie je predstaviť inovácie a osvedčené postupy, ktoré podporujú tímovú prácu, líderské schopnosti, osobný a profesionálny rozvoj pedagógov, ako aj využívanie gamifikácie na zlepšenie vzdelávacieho procesu. Konferencia ponúka platformu na zdieľanie poznatkov, skúseností a nástrojov, ktoré pomôžu vytvárať inkluzívne a dynamické školské prostredie podporujúce rast všetkých jeho účastníkov.

Účastníci budú mať príležitosť zdieľať skúsenosti učiteľov v modernom vzdelávaní na workshopoch s best practices v oblasti inovatívnej výuky, ktorá podporuje úspešnú realizáciu kurikulárnych zmien.

Spíkri, lektori, témy

Ján Košturiak - Spolupráca ako základ rozvoja vzdelávania, podmienky spolupráce. Spolupráca medzi školami a podnikateľským sektorom.

Lukáš Bakoš - Spolupráca na vlastnom rozvoji (spolupráca so sebou): dôležitosť neustáleho vzdelávania, učenia sa, nové formy vzdelávania

David Kalman - Rola lídra v budovaní kultúry spolupráce medzi učiteľmi a zamestnancami školy. Vytváranie inkluzívnych a podporujúcich pracovných prostredí v školách.

Denisa Šúkolová – Spolupráca pri implementácii a rozvoji kurikulárnych zmien v školách. Tvorba a implementácia nových učebných plánov, integrovanie inovácií do vyučovacích metód a posilnenie spolupráce medzi školami, ministerstvami, odborníkmi, komunitami.

Filip Gábor - Ako môže gamifikácia podporiť spoluprácu medzi učiteľom a žiakom, zlepšiť vzťahy v triede a vytvoriť dynamickejšie a motivujúcejšie učebné prostredie.

Jana Neumajerová – Spolupráca a komunikácia s rodičmi

Workshopy

Eva Radičová, Lýdia Šúchová - Ako učiť deti myslieť. Metakognícia v praxi.

Stanislava Opátová - Rozvoj čitateľskej gramotnosti

Slávka Zelníková, Gabriela Plačková - Aktívne učenie v triede

Veronika Bátorová - Žiaci s náročným správaním a emóciami. Ako s nimi pracovať.

Jana Neumajerová – Praktické skúsenosti ako spolupracovať s komunitou rodičov

OKIENKO MENTORINGU

Mnohí ste už o mentoringu počuli, skloňujeme toto slovo na každom workshope, v každom newsletteri. Napriek tomu sa ho mnohí obávajú, nepoznajú ho, nevedia o jeho prínosoch. Na našej stránke je mentoring vcelku podrobne opísaný. Veď sa len pozrite - [MENTORING RCPU](#). Aby sme však ešte viac šírili povedomie o ňom a pritiahli aj Vašu pozornosť k tejto skvelej príležitosti rásť, budeme postupne uverejňovať rôzne myšlienky, zaujímavosti, ukážky, názory, tipy, inšpirácie... Dnes začíname odpoveďami mentorov z ankety na tému: **Aké sú najčastejšie témy, ktoré s vami riešia vaše(i) mentee(s) pri rozbere svojich hodín?**

- Spätná väzba - ako ju dávať, či je potrebná, ako si na ňu nájsť čas
- Ako urobiť aktivity na hodine zaujímavými
- Ako, či a kedy riešiť hluk v triede
- Ako reagovať na nevhodné správanie žiakov
- Hľadajú sa metódy, ktoré by žiakov zaujali a získali ich pozornosť
- Time management hodiny - ako všetko stihnúť bez pozerania na hodinky
- Ako upútať pozornosť žiakov a urobiť hodinu atraktívnou
- Ako správne nastaviť cieľ a ako ho formulovať žiakom, aby ho mohli overiť
- Ako klásť žiakom správne otázky

Čo poviete? Nie je vám to povedomé? Alebo tam chýba ten váš problém či otázka?

POZOR! Nie, my nemáme odpovede na všetky (tieto) otázky, my len pomáhame učiteľom, aby v sebe našli zdroje a riešenia, pretože nikto nemá lepší nápad na riešenie Vášho problému ako VY. Tak to skúste. Pre získanie mentora využite tlačidlo v tomto newsletteri alebo kontaktujte konkrétneho mentora z nás.

(MRAK)

Tipy pre jazykárov VII

Výlet

5 - 30 minút, 1 a viac žiakov, plénum
Cieľ – rečové znalosti, slovná zásoba

Naplánujte si so žiakmi výlet. Na tabuľu napíšte otázky – pozri príklad. Žiaci píšú na tabuľu k jednotlivým otázkam svoje návrhy. Následne vyberajú formou hlasovania z navrhovaných odpovedí tú najlepšiu. Z údajov, ktoré dostanú najviac hlasov získate konkrétny plán výletu. Aktivita umožňuje zopakovať množstvo slovíčok a časových a miestnych predložiek.

Príklad

Kedy? Dnes, zajtra, budúci týždeň, cez prázdniny...

Kam? K moru, do Afriky, do lesa...

Ako? Lietadlom, autobusom, loďou,...

Na ako dlho? Na pár dní, na celé leto, na rok..

Kto? Všetci, iba ja, naše rodiny, všetci učitelia

Čo tam? Spievať, plávať, cestovať, navštevovať pamiatky, ísť na pizzu...

Žiakov rozdelíme do dvojíc alebo skupín. V rámci dvojíc či skupín sa vyberie jeden zástupca, ktorý má za úlohu, aby výrazom tváre predviedol nejaký pocit. Ostatné skupiny hádajú, o aký pocit ide a pomenujú ho v príslušnom jazyku. Pocity môžeme napísať na tabuľu a so žiakmi ich najskôr prejsť.

Príklad – zlostný, unavený, veselý, šťastný....

Hrajte hry!

Počítajte schody, ktoré prejdete, **opisujte všetko, čo robíte, vidíte, počujete.**

Počúvajte zvuky okolo, objavujte nové veci, opisujte, čo sa deje.

Pýtajte sa a odpovedajte na otázky žiakov.

(Janka P.)

Zo života RCPU

Ďalšou členkou [rodiny RCPU ZA BY](#) je **Eva Leláková**, vysokoškolská pedagogička s rozsiahlymi skúsenosťami v oblasti vzdelávania, jazykovedy a podpory učiteľov. Jej odborná kariéra, trvajúca viac než tri desaťročia, zahŕňa pôsobenie na všetkých úrovniach vzdelávania – od primárneho vzdelávania až po univerzitnú výučbu. Počas svojej kariéry pôsobila ako vedúca katedry, prodekanka pre medzinárodné vzťahy, študijná poradkyňa, školiteľka učiteľov a vedúca projektov. Od 1. septembra 2024 je mentorkou v RCPÚ pre okresy Žilina a Bytča. Jedným z jej hlavných prínosov pre centrum je jej expertíza v oblasti jazykového vzdelávania, pedagogiky a medzinárodnej spolupráce.

Vedie workshopy a semináre pre učiteľov, pričom efektívne využíva inovatívne technológie, ako sú generatívne AI nástroje a korpusová lingvistika. Jej skúsenosti z projektov zaoberajúcich sa napríklad zlepšovaním kvality vzdelávania na univerzitách alebo implementáciou moderných prístupov v jazykovej výučbe, sú neoceniteľné pre rast profesionálnej komunity učiteľov. Navyše, schopnosť čerpať cenné informácie a poznatky vďaka medzinárodnej spolupráci a podporovať inovatívne metódy vo výučbe ju robí perspektívnou mentorkou pre regionálne centrum, kde sa očakáva, že bude inšpirovať učiteľov k zavádzaniu moderných a efektívnych prístupov vo vyučovacom procese.

SLOVO MRAKOVO

Postupný prehľad mýtov vo vzdelávaní, ktoré spracovala Jana Nováčková vo svojej publikácii, ma celkom baví, preto aj dnes pokračujem, asi z toho bude seriál... :-)

Škola má vzdelávať, rodina vychovávať - fakt alebo mýtus?

Iste ste sa už s týmto pohľadom stretli. Niektoré rodiny si myslia, že žiak sa má všetko (teda aj dobrému správaniu) naučiť v škole, ale iné zase protestujú, ak škola do "ich výchovy" zasahuje svojím prístupom. **Mnoho učiteľov v sebe živí presvedčenie, že proti rodinnej výchove nič nezmôžu**, pritom vhodnými

prostriedkami sa dajú dosiahnuť čiastkové úspechy. Pozitívne zážitky dokážu vyvažovať tie negatívne z rodiny (sebecko rodiny vs. štedrosť pomoci v skupine)

Pravda je však taká, že výchovu a vzdelávanie nemožno oddeliť. **Škola učí každou sekundou, ktorú v nej trávime.**

Je možný a efektívny výklad o demokracii v autoritárskej škole? Podporuje priateľské vzťahy súťaženie na hodinách?

- a. V tradičnom vzdelávaní sa uprednostňujú **fakty**, pretože **sú ľahšie merateľné ako dosah výchovného pôsobenia**
- b. Deti sa učia, že riešenie prichádza zhora (žalujúcich rozsúdi učiteľka) opravenie známky je tiež zázračný zásah - nárazové učenie pomôže, ak príde šanca zhora, stačí mať trochu šťastia
- c. Toľkokrát som im to už hovoril (povzdych učiteľa) - pritom **najmenej sa učíme počutým**, radšej treba diskutovať a učiť ostatných, ísť príkladom
- d. Nezámerné pôsobenie metód, školy a samotného vyučovania je závažné negatívne dopady tradičnej školy ospravedľujeme "nutnou daňou" za vzdelanie
- e. **Deti sa učia predovšetkým tým, čím žijú** - medzi školou a životom by mal byť súlad
 - a. Ak dieťa žije v ovzduší kritiky - učí sa odsudzovať
 - b. v ovzduší nepriateľstva - učí sa útočiť
 - c. v ovzduší výsmechu - učí sa neistote a naopak
 - d. ovzdušie dôvery a povzbudení - učí sa sebadôvere
 - e. ovzdušie prijímania a uznania - učí sa mať rado samo seba
 - f. ovzdušie lásky a priateľstva - učí sa hľadať lásku okolo seba

(MRAK)

Zo života RCPU II

Kalendárium - čo pre vás chystáme a [ponúkame](#)

5.2.2025 - Klub učiteľov občianskej náuky - milovníkov politiky

28.2.2025 - nový newsletter

16.4.2025 - Konferencia o budúcnosti vzdelávania (plagát bol v januárovom čísle, v tomto nájdete viac informácií o témach a host'och)

Viac o dianí u nás nájdete aj na našej Facebookovej stránke. Objavujú sa tam fotky z našich aktivít a akcií, niektoré možno aj súkromné. Využite klikateľné odkazy na prihlasovanie alebo získanie viac informácií.

Okienko ku kurikulárnej reforme

otázky a odpovede

"Je metakognícia len módnym trendom alebo skutočne dôležitá kompetencia?"

Metakognícia: nová súčasť školského vzdelávacieho programu, ktorá v doterajšom ŠVP absentovala.

Metakognícia je schopnosť uvedomovať si, chápať a regulovať vlastné kognitívne procesy. Zahŕňa dve hlavné zložky:

1. Metakognitívne poznanie: Uvedomenie si vlastných kognitívnych procesov, stratégií učenia a kognitívnych schopností. Žiak si uvedomuje, ako sa najlepšie učí, rozpoznáva faktory, ktoré ovplyvňujú jeho učenie, a identifikuje rôzne stratégie pre riešenie úloh.

2. Metakognitívna regulácia: Schopnosť plánovať, monitorovať a kontrolovať svoje kognitívne procesy počas učenia. Žiak si určuje a používa vhodné stratégie, sleduje svoj pokrok a v prípade potreby vykonáva úpravy pre zlepšenie výkonu.

Prečo je metakognícia dôležitá?

Umožňuje žiakom stať sa efektívnejšími a samostatnejšími učiacimi sa. Žiaci, ktorí majú rozvinuté metakognitívne schopnosti, sú schopní:

- Lepšie porozumieť učivu
- Efektívnejšie si organizovať učenie
- Identifikovať a prekonať prekážky v učení
- Hodnotiť svoj pokrok a učiť sa zo svojich chýb
- Prispôbiť svoje stratégie učenia rôznym úlohám

Ako rozvíjať metakogníciu u žiakov?

Rozvoj metakognície je dlhodobý proces, ktorý si vyžaduje trpezlivosť a systematickú prácu. Medzi stratégie, ktoré môžete využiť, patria:

- **Kladenie otázok:** Pýtajte sa žiakov na ich myšlienkové procesy, stratégie učenia a spôsoby, akými riešia problémy.
- **Diskusia:** Vytvárajte priestor pre diskusiu o učení, kde si žiaci môžu vymieňať skúsenosti a učiť sa jeden od druhého.
- **Sebahodnotenie:** Povzbudzujte žiakov, aby hodnotili svoj vlastný pokrok a identifikovali oblasti, v ktorých sa môžu zlepšiť.
- **Reflexia:** Podporujte žiakov v reflexii nad ich učením, aby si uvedomili, čo im pomáha a čo ich brzdí.
- **Explicitné vyučovanie stratégií učenia:** Predstavte žiakom rôzne stratégie učenia a pomôžte im vybrať si tie, ktoré sú pre nich najvhodnejšie.
- **Príklad gradačnej postupnosti metakognície:** v novom ŠVP má táto oblasť vypracované vlastné vzdelávacie štandardy rešpektujúce gradáciu a vek žiakov, napr.:

1. cyklus: Žiak poznáva svoje silné stránky v myslení a identifikuje oblasti, v ktorých sa potrebuje zlepšiť. Dokáže rozlíšiť ľahké a náročné úlohy a pod vedením učiteľa riadi stratégie na ich vykonávanie.
2. cyklus: žiak dokáže zhodnotiť svoj výkon a určí oblasť, v ktorej sa môže zlepšiť.
3. cyklus: Uplatňovať pokročilé stratégie učenia sa a hodnotiť ich účinnosť.
(Mirka Š.)